

УДК 631.17:631.145

М.А. САДИКОВ, докт. екон. наук, проф., НТУ «ХПІ»

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРІОРИТЕТІВ

Розглядаються актуальні проблеми фінансового забезпечення інноваційних пріоритетів національної економіки України в період вступу до ВТО. Аналізується сучасний стан інноваційних пріоритетів України.

Actual problems of financial maintenance of innovative priorities of national economy of Ukraine in the introduction into the WTO are considered. The modern condition of innovative priorities of Ukraine is analyzed.

Ключеві слова: фінансове забезпечення, інноваційні пріоритети, АПК, стратегія, тактика.

Постановка задачі. В сучасних умовах роль і значення національних економік у світовому співтоваристві визначається не тільки тим, чим володіє держава, а й науково-технічним потенціалом і можливістю реалізувати інноваційні рішення. Виходячи з цієї точки зору поява Закону України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності” № 433 -ІУ від 16 січня 2003р. є своєчасною і необхідною [1]. Особливу актуальність і важливість цей закон набуває у зв'язку з організаційно - економічними заходами, які вжиті Урядом України під час вступу у всесвітню торгову організацію (ВТО).

Мета дослідження. Впровадження в життя Закону України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності” в аграрній сфері вимагає пошук шляхів їх реалізацій, а також джерел фінансування [2]. Виходячи, з цих розумінь у даній статті визначена роль фінансів у розвитку фінансових важелів стимулювання цього процесу від зародження ідей до впровадження дослідних зразків і технологій у практику виробництва.

Аналіз останніх досліджень. Декларація держави про те, що всі замовлення будуть розміщені і фінансовані на конкурсній zasadі відповідно до пріоритетних напрямків науково-технічної програми, вірно, але не зовсім відповідає ринковим принципам [3-4].

В статті 1 Закону України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності” підкреслюється, правова основа реалізації даного закону [1].

Адже в даному законі прямо вказано, що насамперед інвестиція спрямовується, на інноваційний розвиток підприємства.

Інший документ, Послання Президента України до Верховної Ради України: Європейський вибір “Концептуальні основи стратегії економічного і соціального розвитку України на 2002-2011роки”, де відзначається необхідність кардинального поліпшення фінансування науки шляхом як збільшення бюджетних відрахувань (у межах 1,5-1,7% від ВВП на першому етапі і до 2,0-2,5% - на другому етапі), так і залученням позабюджетних асигнувань [5]. Обсяг фінансування наукових та науково-технічних робіт за всіма джерелами у 2005 р. досягла 5160,4 млн. грн., що склала 0,12% від ВВП [6, с.31]. Деякі законодавчі акти України щодо інноваційного розвитку АПК носять тимчасовий характер і не мають ніякого відношення до інноваційної діяльності. Наприклад, Закон України “Про стимулювання розвитку сільського господарства на період 2001 – 2004 рр.” № 2238 –III від 18 січня 2001р. і інші.

Реалізація інноваційних пріоритетів і досягнення цілей пов’язані з інвестиціями, тобто фінансовим забезпеченням інноваційних проектів. З іншого боку, обґрунтовуючи необхідність залучення підприємницького капіталу для розвитку пріоритетних напрямків інноваційної діяльності необхідно відзначити, що фінансові структури не вкладають капіталу без моніторингу та інформаційного забезпечення. Де гарантія того, що кошти будуть спрямовані на інноваційні дослідження, а не підтримку збиткових підприємств шляхом розміщення держзамовлень інноваційного напрямку і пожвавлення їхнього життя з точки зору соціально-економічної справедливості.

Результати дослідження. Для випуску конкурентоздатної продукції необхідне, насамперед, переозброєння підприємств ключових галузей, від рівня розвитку яких залежить досягнення стратегічних цілей. Тому, на початковому етапі реалізації пріоритетів, необхідно визначити першочергові задачі при реалізації інноваційних рішень, а також паралельно протікаючі пріоритети в різних сферах. Наприклад, появи певних комплексів (а не розрізнених) машин для вирощування сільськогосподарських культур у сільськогосподарському машинобудуванні забезпечить певну економію, і відтепер якісні показники для індикативного планування будуть певними, і

держава при встановленні цінової політики, розподілу ресурсів буде керуватися досягненнями НТП, передових господарств відповідних ґрунтово-кліматичних зон.

Зосередження зусиль Кабміну України на різні задачі інноваційного характеру відверне його увагу від рішення основних задач і виконання основної функції, координації діяльності різних галузевих Міністерств і відомств. Якщо брати до уваги пріоритетні напрямки інноваційної діяльності у сфері АПК, то вони представлені обмеженим переліком і носять не комплексний характер, особливо нічого не сказано про засоби малої механізації й автоматизації виробничих процесів в овочівництві, плідівництві, тваринництві й ін. З іншої сторони поділ проблеми на стратегічні і середньострокові пріоритети у сфері АПК відповідно до 2003 - 2013 рр. не дає відповіді, які з них є першочерговими, які довгостроковими. Виникає питання: а де ж галузі, що забезпечують потреби названих сфер АПК засобами виробництва. Від рівня розвитку цієї сфери, насамперед, залежить інноваційний розвиток інших сфер АПК.

Взагалі ж найглибша омана є в тому, що інноваційною діяльністю повинні займатися державні і всі підприємницькі структури. Задача державних органів стимулювати і розробити організаційно - економічні, соціально-психологічні, техніко-технологічні, екологічні, фінансові і правові механізми, щодо сприяння інноваційним рішенням. Так, наприклад, у США важливе значення для відновлення виробничих фондів мають так звані "інвестиційні податкові кредити" передбачаючи зниження оподаткування прибутку на суму капіталовкладень, які використовуються для придбання нових машин і устаткування. Відповідно до цієї програми всі установи маючи у своєму балансі більш 100 млн. дол. США на науково-дослідні роботи повинні виділити 1,25% цих асигнувань на власні інноваційні проекти. У Канаді на ці пріоритетні цілі НДДКР направляються до 50% асигнувань. У Великобританії є список пріоритетних напрямків інноваційної діяльності, що фінансуються з бюджету до 0,5 млн. фунтів стерлінгів, а при успішній реалізації програми списується половина з цієї суми [4].

Висновки. При розробці механізмів реалізації стратегічних і середньострокових пріоритетів інноваційної діяльності в АПК необхідно звернути увагу на наступне: 1) у межах науково-виробничих об'єднань,

господарських товариств і агрофірм створити інноваційний фонд з метою фінансування спільних проектів з наступним розподілом доходу від спільної діяльності; 2) інноваційним підприємствам, дослідним господарствам і організаціям причетним до здійснення найбільш пріоритетних інноваційних проектів до освоєння проектної потужності знизити податки в 1,5-2,0 рази в порівнянні з існуючим рівнем.

Список літератури: 1. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності: Закон України. № 433 -ІУ від 16 січня 2003р.// Голос України. -2003. -13 лютого. -№28. -С.4-5. 2. Садиков М.А. Основні напрями інноваційної діяльності в АПК // Економіка Фінанси Право. №6.-2003.-С.3-6. 3. Садиков М.А. Концепція інноваційні моделі розвитку аграрного виробництва // Економіка: проблеми теорії та практики. Випуск 202 том IV. -Дніпропетровськ. ДНУ, 2005. -252с. -969-973. 4. Корецький М.Х., Дацій О.І. Інноваційний процес в АПК і перспективного розвитку. Монографія. - Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2000 -144с. 5. Послання Президента України до Верховної Ради України Європейський вибір Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки. //Урядовий кур`єр, №100, 4 червня 2002р.-С.5-12. 6. Статистичний щорічник України за 2005 рік. -К., 2006. -575с.

Надійшла до редакції 21.11.2008 р.